

מסכת מגילה דף יח.

- (גמ' יז:) **תניא שמעון הפקולי** הסדיר י"ח ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה.
רבי יוחנן, ואמרי לה במתניתא תנא - מאה ועשרים זקנים, ובהם כמה נביאים (אנשי כנסת הגדולה)
 תיקנו י"ח ברכות על הסדר.
 (גמ' יח.) **קושית הגמ'** - וכי מאחר דמאה ועשרים זקנים, ובהם כמה נביאים תקנו תפלה על הסדר, שמעון
 הפקולי מאי הסדיר?
תירוץ הגמ' - שכחום וחזר וסדרום.

~~~~~
מכאן ואילך, יותר מי"ח ברכות שתקנו בתפלת שמונה עשרה, **אין להוסיף**, וכדר' אלעזר שדרש "מי ימלל גבורות ה'
 ישמיע כל תהלתו", למי נאה למלל גבורות ה', מי שיכול להשמיע כל תהלתו, והואיל ואין מי שיכול לספר את כולו,
 לפיכך אין נראה לספר מדעתנו אלא את מה שתקנו חכמים.
רבה בר חנה אמר ר' יוחנן - המספר בשבחו של הקב"ה יותר מדאי, נעקר מן העולם.
ר' יהודה איש כפר גבוריא, ואמרי לה איש כפר גבור חיל - "לך דומיה תהלה", מבחר כל הרפואות הוא השתיקה,
 שלא להרבות בדברים.
רב דימי - אמרי במערבא, אם תרצה לקנות הדבור בסלע, תקנה השתיקה בשתיים.
 וזה שאמרנו שיותר טוב לשתוק בשבחות הבורא, זה לענין שלא להרבות בסיפור שבחו, אבל בודאי יש לספר בשבחו
 כאשר אינו יותר מדאי, ולשבח ה' במה שקבעו חכמים בתפלה, אבל אין להרבות מעצמו יותר מדאי. (מהרש"א)

- ~~~~~  
 (משנה יז.) **קראה על פה, לא יצא.**
 (גמרא יח.) **קושית הגמ' - מנלן?**
רבא - אתיא זכירה זכירה, בעמלק כתיב "כתב זאת זכרון בספר", וכתוב כאן "והימים האלה נזכרים", כשם שעמלק
 בספר, כך קריאת מגילה בספר ולא בעל פה.
 [ואנן ידעינן זכירה בעמלק היינו קריאה, דתניא, כשהוא אומר "לא תשכח", הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני
 מקיים "זכור", בפה.]

- ~~~~~  
 (משנה יז.) **קראה** תרגום (לשון ארמית), וכל שכן אם קראה בכל לשון, לא יצא.
 (גמרא יח.) **ומיירי** בכתיבה תרגום, וקרי לה תרגום, דאי כתיבה מקרא וקרי לה תרגום,
 היינו על פה, ופשוט דלא יצא.

מסכת מגילה דף יח.

(משנה יז.) אבל קורין אותה ללועזות בלעז.

• (גמרא יח.) קושית הגמ' -הא אמרת קראה בכל לשון לא יצא?

• תירוץ א': רב ושמואל - אה"נ בכל לשון לא יצא, וקורין אותן ללועזות בלעז היינו בלשון יווני,

שמתיר רשב"ג בלשון יווני, וביאר רב אחא א"ר אלעזר, שכתובה יונית, וקרי לה יונית.

מיתיבי קראה גיפטית, עברית, עילמית, מדית, יונית, לא יצא, וא"כ ראינן שלא יצא ביונית, וקשיא על רב ושמואל?

תירוץ - הא לא דמיא אלא לברייתא שאמר גיפטית לגיפטים, עברית לעברים, עילמית לעילמים, יונית ליוונים.

קושיא - א"כ אמאי תירצו רב ושמואל בלשון יונית, ולא בכל לשון שהוא מבין?

• תירוץ ב': זה שהמשנה אמר בכל לשון לא יצא, היינו אם אינו מבין הלשון, אבל אם מבין הלשון,

אז קורין אותה ללועזות בלעז.

ורב ושמואל דאמרי לשון יונית לא באו לבאר משנתנו, אלא שאומרים שיוצאים בלשון יונית כמו בלשון הקדש,

אפילו אם אינו מבין לשון יונית, ושלא כהברייתא שאמר יונית דוקא ליוונים, אלא כרשב"ג דאמר שהתירו לכתוב

הספרים ביונית. וה"א ה"מ שאר ספרים ולא מגילה דכתיב ביה "ככתבם", קמ"ל רב ושמואל, דיוצא בלשון יונית

אפילו אם אינו מבין יונית.

(משנה יז.) והלועז ששמע אשורית, אע"פ שאינו מבין אשורית, יצא לכתחילה. (גמרא יח.) ואע"פ דלא ידע מאי

קאמרי, אפילו הכי יצא, כמו שמצינו בנשים ועמי הארץ שלא ידעי, ואפילו אנשים אינם יודעים פשוט פירוש המלים

של "האחשתרנים בני הרמכים", ואעפ"כ יוצאים, שהעיקר היא מצות קריאה ופרסומי ניסא שיודעים איך היה הנס.

[אגב שהובא בגמ' רב אחא א"ר אלעזר בכתובה יונית, מביא הגמ' מימרא אחרת של רב אחא א"ר אלעזר שביאר

הפסוק, "ויקרא לו אל אלקי ישראל", "ויקרא" (ה) "לו" (יעקב, בשם של) "אל", ומי קרא לו אל? "אלקי ישראל".]

(משנה יז.) קרא סירוגין ומתנמנם, יצא.

• (גמרא יח.) לא הוו ידעי רבנן מאי סירוגין, שמעוה לאמתא דבי רבי, דאמרה "עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין".

• לא הוו ידעי רבנן מאי חלגלוגות (מין ירק הוא) עד ששמעוה לאמתא דבי רבי דאמרה למי דקא מבדר פרפחיני,

"עד מתי אתה מפזר חלוגלוגך".

• לא הוו ידעי רבנן פירוש הכתוב לענין מעלת לימוד התורה "סלסלה ותרוממך" עד דשמעוה לאמתא דבי רבי

שאמרה להווא גברא שהיה הופך בשערו, "עד מתי אתה מסלסל בשערך".

• לא הוו ידעי רבנן מאי "השלך על ה' יהבך". אמר רבה בר בר חנה, פעם אחת הלכתי בדרך עם ערבי אחד, ונשאתי

משא על כתפי, ואמר לי "שקול יהבך ושדי אגמלאי" וא"כ ראינן שיהבך היינו משאך.

• לא הוו ידעי רבנן פירוש הכתוב לענין חורבן בבל "וטאטאתיה במטאטא השמד" עד דשמעוה אמתא דבי רבי

שאמרה לחברתה "שקול טאטיתא וטאטי ביתא", ומכאן למדו שהקב"ה ישמיד את בבל השמדה גמורה, כאדם

המטאטא את ביתו ומסלק ממנו את כל הלכלוך.

מסכת מגילה דף יח:

ת"ר קרא סירוגיין יצא, סירוסין (למפרע) לא יצא.

רב מונא משום רבי יהודה - אף בסירוגיין אם שהה כדי לגמור את כולה, חוזר לראש.

רב יוסף - הלכה כרבי מונא משום רבי יהודה, וכדי לגמור את כולה, היינו מרישא לסיפא, דאם אמרינן מהיכא דקאי, א"כ נתת דבריך לשיעורין.

הלכה כרבי מונא?		.....מתני הכי:
הלכה	ר' ירמיה בר אבא אמר רב	בסורא
אין הלכה	שמואל	
הלכה	רב כהנא אמר רב	בפומבדיתא
אין הלכה	שמואל	
אין הלכה	רב	רב ביבי
הלכה	שמואל	

רב יוסף - נקוט דרבי ביבי בידך, דשמואל הוא דחייש ליחידא במקום שהיחיד מחמיר ורבים מקילין, **דתנן** שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה, משום ר' יהודה בן בתירה אמרו, אומרים לו המתן עד שיעשה אחיך הגדול מעשה, דקסבר יש זיקה אפילו בתרי וכ"ש בחד, ופליגי רבנן עליה... **ואמר שמואל** הלכה כרבי יהודה בן בתירה.

ת"ר השמיט בה סופר אותיות או פסוקין (**במקצתה**) וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם בעל פה, **יצא**.
היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, (**בכולה**), אם רשומם ניכר, כשירה, ואם לאו, **פסולה**.

ת"ר השמיט בה הקורא פסוק אחד, לא יאמר אקרא את כולה, ואח"כ ..., אלא קורא מאותו פסוק ואילך.
 נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה, לא יאמר....., אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה.

(משנה יז.) **מתנמנם**, יצא.

(גמרא יח:) היכי דמי מתנמנם, אמר רב אשי, נים ולא נים, תיר (ער) ולא תיר, דקרו ליה ועני, ולא ידע לאהדורי סברא שבא מבינת הלב, וכי מדכרו ליה, מיזכר.

מסכת מגילה דף יח:

(משנה יז.) היה כותבה, דורשה, ומגיחה, ומתוך כך קוראה, אם כון לבו, יצא, ואם לאו, לא יצא.

(גמרא יח:) ומיירי דמנחה מגילה קמיה, וקרי לה מינה פסוקא פסוקא וכתב לה.

לימא מסייע ליה לרבה בר בר חנה א"ר יוחנן דאמר שאסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב, ואינו ראה, דלמא

אתרמי ליה מגילה ומעתיק ממנה, ואיצטריך לאשמועינן דהיכא דמעתיק ממנה, אם כוון לבו, יצא.

מיתבי אמר רשב"א מעשה בר' מאיר שהלך לעבר השנה בעסיה ולא היה שם מגילה, וכתבה מלבו, וקראה.

תירוץ - שאני רבי מאיר דמקיים ביה "ועפעפיך יישירו נגדך" שמייירי בדברי תורה, ואע"פ שברוב בני אדם נאמר

"התיעף עיניך בו ואיננו" שאני ר"מ שמיושרין הן אצלו, ולכן כתב מלבו.

ואף אם מיושרין אצלו, אין לכתוב מלבו אלא בשעת הדחק, וכמעשה דר' מאיר.

והיכא דשגורות בפי הכל, מותר לכתוב שלא מן הכתב,

וכדאביי שמתיר לבי בר חבו לכתוב תפילין ומזוזות שלא מן הכתב....

דתניא	רבי ירמיה משום רבינו	והלכתא
תפילין	נכתבות <u>שלא מן הכתב</u> ואינה צריכות שרטוט	נכתבות <u>שלא מן הכתב</u> ואינה צריכות שרטוט
ומזוזות	נכתבות <u>שלא מן הכתב</u> ואינה צריכות שרטוט	נכתבות <u>שלא מן הכתב</u> צריכין שרטוט